

KAPITÁLOVÝ TRH V SR

Kapitálový trh (KT) býva často označovaný ako trh CP alebo trh akcií, trh strednodobých a dlhodobých úverových operácií, čo je nepresné a zúžené chápanie. KT ako segment fin. trhu, je trhom strednodobého a dlhodobého kapitálu, ktorý slúži hlavne na financovanie investícií, prevažne prostredníctvom obchodovateľných CP, ale aj strednodobých a dlhodobých úverov, finančného leasingu a pod.

Podstata KT:

- na kapitálovom trhu sa poskytujú úvery, ktorých dĺžka splatnosti presahuje jeden rok
- zdrojom kapitálových prostriedkov sú predovšetkým úspory obyvateľstva, voľné prostriedky firiem a rozličných finančných inštitúcií
- prostriedky z kapitálového trhu sa usmerňujú na financovanie investícií firiem v rôznych odvetviach národného hospodárstva, ako aj na krytie niektorých výdavkov zo štátneho rozpočtu
- kapitálový trh ako súčasť finančného trhu je trhom strednodobého a dlhodobého kapitálu, ktorý slúži hlavne na financovanie investícií, prevažne prostredníctvom obchodovania s CP, ale aj strednodobých a dlhodobých úverov, finančného leasingu....
- KT teda predstavuje mechanizmus a inštitúcie, kde sa stretávajú ponuka a dopyt po dlhodobo uvoľnenom kapitáli

Subjekty KT sú rôzne – podniky, banky, poisťovne, penzijné fondy, investičné spoločnosti, investičné fondy, orgány verejného sektora, medz. a nadnárodné inštitúcie a v čoraz väčšej miere aj obyvateľstvo. Tieto subjekty môžu vystupovať v pozícii emitenta alebo investora. Emitenti na KT získavajú peňažný kapitál emisiou strednodobých a dlhodobých CP, prípadne získaním iných nástrojov KT, kým investori tu investujú dočasne voľné peňažné prostriedky do rôznych finančných nástrojov.

K nástrojom kapitálového trhu patria:

- a) strednodobé a dlhodobé úvery, ktoré poskytujú banky alebo iné fin. inštitúcie
- b) finančný leasing a forfaiting
- c) strednodobé a dlhodobé CP – možno ich rozdeliť na:
 - dlhové CP (obligácie, HZL, pozemkové dlžobné úpisy, vkladové listy, a pod.) – vyjadrujú úverový vzťah medzi dlžníkom a veriteľom
 - majetkové CP (akcie, podielové listy, podiely, podielové družstevné listy, kuksy, ...) – vyjadrujú majetkový vklad do spoločnosti

Členenie KT:

- a) podľa spôsobu získavania peňažných prostriedkov na financovanie investícií:
 - trh strednodobých a dlhodobých úverov
 - trh osobitných foriem úveru (leasing, forfaiting)
 - trh CP – môže byť:
 - primárny trh – je určený na obchodovanie s novými emisiami CP. Umiestňujú sa tu nové emisie zrelých a nezrelých CP. Nová emisia zrelých CP znamená ponuku ďalšieho množstva (tranše) už existujúcich CP. Nová emisia nezrelých CP znamená počiatočnú ponuku CP verejnosti. Počiatočná verejná ponuka býva často označovaná ako IPO (initial public offering)
 - sekundárny trh – predávajú a kupujú sa tu „staré“ CP, t.z. tie, ktoré už boli vydané. Jeho hlavnou funkciou je zabezpečenie likvidity pre investorov investovaním do CP a umožniť im premenu finančného nástroja na hotovosť. Môžu byť:
 - neorganizované – uskutočňované na základe inzerátov, medzi príbuznými a pod.
 - organizované – formou peňažných búrz alebo mimoburzových inštitúcií.

- b) podľa typu finančných nástrojov, s ktorými sa na KT obchoduje:
- trh s dlhovými CP – vzniká tu dlžnícky záväzok
 - trh s majetkovými CP – vzniká tu nárok na spoluvlastníctvo majetku emitenta
- c) z hľadiska povinnosti zverejňovať kurzy CP, s ktorými sa na KT v danej chvíli obchoduje:
- verejné trhy
 - neverejné trhy
- d) z časového hľadiska:
- promptné trhy – kupujúci zaplatí a predávajúci dodá CP v deň uzatvorenia obchodu, príp. v lehote, ktorá sa považuje na danom trhu za promptnú (max. do 3 dní)
 - termínové trhy – dodacia lehota býva 1 až 6 mesiacov po uzatvorení kontraktu, tu sa dohodnutie obchodu a jeho plnenie časovo nikdy nekryje
 - opčné trhy – umožňujú obchodovanie s opciami, ktoré dávajú investorovi právo kúpiť alebo predáť dohodnuté CP vypisovateľovi opcie za garantovanú cenu v dohodnutej lehote
- e) z teritoriálneho hľadiska:
- národné KT
 - zahraničné KT
 - medzinárodné alebo euromenové KT
- f) z hľadiska vyspelosti trhov – najdôležitejšie ukazovatele, na základe ktorých posudzujeme vyspelosť trhu patrí koeficient P/E, počet kótovaných spoločností na burze, trhovú kapitalizáciu (počet CP na KT * ich trhovú cenu), objem obchodov, miera likvidity (pomer objemu obchodov a trhovej kapitalizácie). Čím vyššie hodnoty, tým vyspelejšie trhy. Rozlišujeme:
- vyspelé KT – patrí sem vyše 20 najvyspelejších krajín združených v OECD (USA, Japonsko, VB,)
 - emerging markets – 20 až 35 trhov menej vyspelých štátov, často sa spájajú s KT rozvojových krajín, avšak nie je to pravidlom. Takýto trh sa nachádza v rozvíjajúcej sa ekonomike a potenciál trhu rásť je silno spojený s celkovým potenciálom krajiny. Sú to napr. Malajzia, Mexiko, Kórea, Brazília, ale aj Slovensko, ČR, Poľsko, Maďarsko, Základné znaky týchto trhov:
 - existencia solídne rozvinutej domácej ekonomiky, ktorej parametre prevyšujú bežný priemer rozvojových krajín
 - určitý stupeň integrácie do medz. trhu kapitálu, ktorý sa prejavuje záujmom zahraničných investorov o KT danej krajiny